

De nieuwe leer is toch oud

Inleiding op de institutie

Jan Proos

Dit materiaal is onderdeel van het compendium christelijk leraarschap dat samengesteld is door het lectoraat Christelijk leraarschap van Driestar hogeschool. Zie ook www.christelijkleraarschap.nl.

Samenvatting	Artikel over Calvijns apologie. Calvijn gaat in tegen de term nieuwe leer. Het gaat om Gods Woord en dat Woord is al eeuwen oud.
Bronvermelding	Proos, J.P. (2009) De nieuwe leer is toch oud, inleiding op de institutie. In: Aan de slag met Calvijn, Bronteksten op school - deel 1 (pp. 27-28) Gouda: Lectoraat Onderwijs & Identiteit
Thema *	Inspiratiebronnen
Gebruik **	Hoofd/hart
Plaatsingsdatum	2009
Gerelateerde artikelen	n.v.t.
Trefwoorden	Apologie, nieuwe leer, geloofsmoed

* In het compendium wordt al het materiaal verdeeld over de acht thema's van christelijk leraarschap: *onderwijs, inspiratiebronnen, leraar, leerling, leerstof, didactiek, schoolteam, leidinggevend*.

** Het materiaal kan gebruikt worden als onderbouwing en visievorming (*hoofd*), bezinning en reflectie (*hart*) of biedt concrete handreikingen en voorbeelden (*handen*).

Tekst 2 De nieuwe leer is toch oud. Inleiding op de *Institutie*.

In het verdere van deze apologie in het voorwoord op de *Institutie* gaat Calvijn uitvoerig in op de beschuldiging dat de aanhangers van de Reformatie een nieuwe leer zouden invoeren. Let bij het lezen op de felheid en directheid in de stijl van Calvijn.

De zogenaamde leer is al eeuwen oud.

Om te beginnen, als ze spreken van een nieuwe leer, doen ze daarmee God groot onrecht aan, want Zijn heilig Woord verdient het niet ervan beticht te worden dat het nieuw is. Dat het voor hen nieuw is, daar twijfel ik in het geheel niet aan, want voor wie Christus nieuw is, is ook het Evangelie nieuw. Maar zij die weten dat het een oude boodschap is als Paulus zegt dat Jezus Christus gestorven is om onze zonden en dat Hij verrezen is om onze rechtvaardiging, zullen bij ons niets nieuws aantreffen. Dat deze leer zo lang onbekend en verstopt is geweest, is te wijten aan de goddeloosheid van de mensen, maar nu ze ons door Gods goedheid teruggegeven is, zou haar hoge ouderdom toch de erkenning moeten krijgen die haar rechtens toekomt.

Uit dezelfde bron van onwetendheid komt het dat ze haar voor twijfelachtig en onzeker houden. Dat is nu precies waarover de Heere bij monde van Zijn profeet klaagt, dat een os zijn bezitter kent en een ezel de voerbak van zijn meesters, maar dat Hij door Zijn eigen volk niet erkend wordt. Maar hoezeer ze ook spotten dat het maar een leer zonder zekerheid is, als zij hun leer met hun eigen bloed en leven zouden moeten bezegelen, zou men er wel achter komen hoeveel die voor hen te betekenen heeft. Heel anders ligt het met het vertrouwen dat wij hebben, want dat is niet bevreesd voor de verschrikkingen van de dood en zelfs niet voor Gods rechterstoel.

Als ze wondertekenen van ons verlangen is dat ook verkeerd van hen, want we smeden geen nieuw Evangelie, maar houden ons aan precies hetzelfde Evangelie waarvoor alle wonderen die Christus en de apostelen ooit verricht hebben, dienden om de waarheid ervan te bevestigen. Nu zou men kunnen zeggen dat zij dit bijzondere kenmerk op ons vóór hebben dat zij tot op de dag van vandaag hun geloof kunnen bevestigen met steeds weer nieuwe wonderen, Ja, maar men zou beter kunnen zeggen dat zij als bewijs wonderen aanvoeren die een anders toch evenwichtig gemoed nog aan het wankelen zouden kunnen brengen, zo onbeduidend en belachelijk, of inhoudsloos en leugenachtig zijn ze! En al zouden ze nog zo wonderbaarlijk zijn, tegenover Gods waarheid zou men ze van geen enkel gewicht mogen achten, aangezien het altijd en overal om de heiliging van Gods naam dient te gaan, zowel in de wonderen als in de natuurlijke orde van de dingen.

Vragen:

1. Wat bedoelt Calvijn met de leer die al lange tijd onbekend en verstopt is geweest?
2. Waarom is het voor Calvijn belangrijk te onderstrepen dat de nieuwe leer al oud is?
3. Hoe kan Calvijn zo overtuigend spreken over de geloofsmoed die de aanhangers van de nieuwe leer hebben?

4. Hebben leraren de taak om leerlingen voor te bereiden op de verdediging van het christelijk geloof?
5. Wat doen wij om het overgeleverde geloof te behouden voor de komende generaties?
6. Hoe kunnen we er in de praktijk voor zorgen dat in het christelijk onderwijs het Evangelie de centrale plaats krijgt en behoudt?
7. Kunnen we opvoeden tot geloofsmoed? Zijn er voorbeelden te noemen van geloofsmoed?